

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Quibusdam præmissis referuntur sententiæ,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

quid motus huius, quia defecere non potest, ecce efficaciam divinam motus, peritiam non ex Dei præcipientia, futurum nostram voluntatis consensum explorante, sed ex efficaciam infinitam divinam voluntatis, (sed ex efficaciam) sed propter naturam voluntatis in nobis efficiente) sed propter naturam voluntatis motus, quia indifferenter se habet ad diversa, non inducitur necessitas, sed manet libertas: ecce eisdem motus dulcedinem & suavitatem, naturam voluntatis accommodatam, quæ non lædit sed perficit libertatem, nec absumit sed relinquit dilectendi potentiam. Hinc Sacra Scriptura, ut huius motus efficaciam & suavitatem designet, gratiam Spiritus sancti interdum sub figura turbini seu venti vehementissimi, aliquando verò sub specie dulcis zephyri & auræ lenissimæ nobis exhibet. Hinc etiam sponsa Cantic. 1. dicit: Trahe nos, curramus in odorem unguentorum tuorum. Trahe nos: en divina gratia in trahendis cordibus efficaciam potestatem. Curramus in odorem unguentorum tuorum: enim miram & ineffabilem eius suavitatem; nihil enim unguento suavis, quo non læditur, sed perficitur motiva facultas, & facile mobiles redduntur potentia.

§ III.

Alia difficultas resolvitur, & sententia Lan-
si mi breviter confutatur.

Dico secundo: Homo in statu innocentie indigebat efficaci motione ad singulos actus, sicut in statu naturæ lapæ; licet tunc eam solam egeret, ratione subordinationis quam qualibet creatura habet ad Deum in operando: in hoc verò ultimus indigeat eam, ob naturam corruptiorem & debilitatem. Ita D. Thomas 1. 2. quæst. 109, art. 1. ubi sic dicitur: Manifestum est, quod sicut motus omnes corporales reducuntur in motum celestium corporis, sicut in primum movens corporale, ita omnes motus tamen corporales quam spirituales reducuntur in primum movens simpliciter, quod est Deus. Et ideo quantumcumque natura aliqua corporalis vel spiritualis **PO- NATURÆ PERFECTA**, non potest in suum actum procedere, nisi moveatur à Deo. Et art. 2. ait: Natura hominis potest dupliciter considerari, uno modo in sui integritate, sicut fuit in primo parente ante peccatum; alio modo secundum quod est corrupta in nobis post peccatum primi parentis: secundum autem utrumque statum natura humana indiget auxilio divino ad faciendum vel volendum quodcumque bonum, sicut primo movente, ut dictum est, scilicet articulo præcedenti. Quod repetitur in fine corporis eiusdem articuli secundi, dicens: In utroque statu indiget homo auxilio divino, ut ab ipso moveatur ad bene agendum. Denique art. 9. eiusdem questionis docet quod in statu naturæ corruptæ homo, etiam in gratia existens, indiget prædicta motione, propter duo: primo quidem ratione generali, propter hoc quod, sicut supra dictum est (art. 2.) nullatenus creata potest in quemcumque actum procedere, nisi virtute motionis divinæ: secundò ratione speciali, propter conditionem status humanæ naturæ, quæ quidem licet per gratiam sanetur quantum ad mentem, remanet tamen in ea corruptio & infirmitas quantum ad carnem, per quam servus legi peccati. Ex quo patet, quod cum ratio ista specialis non haberet locum in statu naturæ integræ, in eo homo egeret divinam motionem, ex uno solum capite, nimirum ratione subordinationis quam qualibet creatura habet ad Deum in operando. Deus enim (inquit idem sanctus Doctor in 2. distinctione 24. quæst. 1. articulo 4. ad 1.) operatur in voluntate & natura: sicut pri-

A ma causa in secundis; & ideo sine ipso adjuvante, nec lapis in esse conservaretur, nec deorsum tenderet. Similiter etiam nec humana natura (quamvis integra) sine eo vel consistere potest, vel rectum motum voluntatis habere. Unde etiam Augustinus Epistola 106. ait: Natura humana, etiam si in illa integritate in qua condita est permaneret, nullo modo seipsam, Creatore suo non adjuvante, servaret. Et 12. de civitate cap. 9. docet quod Angeli bonam voluntatem, quæ meliores essent, nisi operante adiutorio Creatoris habere non possent. Ad stipulam etiam Divus Bernardus in libro de gratia & libero arbitrio, columnâ 7. ubi hæc scribit: Nostra quippe voluntas bona, à bono Deo creata, perfectatamen non erit, quousque suo Creatori perfectè subjecta sit. Absit tamen ut ipsi sui ipsius perfectionem Deo autem tantum creationem tribuamus: cum longe nimirum melius sit esse perfectum, quam factum, & à se ipso nefas videatur, Deo quod minus, nobis quod excellentius sit attribueret.

Plura alia Sanctorum Patrum testimonia, variasque rationes in eiusdem veritatis confirmationem, in Tractatu de voluntate Dei adduximus, ibique præcipua Jansenii fundamenta confutavimus; unde ad hunc locum Lectorem remittimus, ne eadem inutiliter repetamus.

Disp. 5.
art. 7.

DISPUTATIO, VI.

De statu naturæ puræ.

Hic est quintus & ultimus naturæ humanæ status, circa quem celebris occurrit contra Jansenium disputatio & controversia, sequentibus articulis resolvenda.

ARTICULUS PRIMUS.

An status naturæ puræ possibilis sit?

§. I.

Quibusdam præmissis referuntur sententia.

Suppono primò, quod status puræ naturæ duo importat seu requirit, unum positivum, & alterum negativum. Positivum in eo est, quod natura humana habeat quidquid est ei connaturale, seu debitum ex essentia: suæ principis, puta suas omnes proprietates, habilitates, & facultates naturales, & concursum atque providentiam Dei sibi naturaliter debitam. Negativum in eo est, quod nihil habeat indebitum, sive quod ab intrinseco non postulet, sive malum, sive bonum: hoc est, ut neque peccatum habeat originaliter sibi annexum, pœnæque reatum ex illo sequentem; neque etiam affecta sit aliquibus gratiæ donis, aut perfectionibus naturæ indebitis. Dixi ut non habeat peccatum originaliter sibi annexum: quia sicut infirmitas corporis, & morbi, qui sequuntur ex naturali conditione, non excluduntur à statu naturæ puræ; ita neque morbi animi, qui propter naturalem fragilitatem, aut libertatis usum contrahuntur, ab eodem statu excludendi sunt.

Duo ergo dicit status naturæ puræ, nempe naturam, & eius puritatem: natura includit ef-

sentiam, & quæ debentur connaturaliter ratione essentiali: puritas excludit omnia indebita, seu ab essentiali connaturaliter non postulara; vel ut alii dicunt, omnia dona gratuita, quæ sunt duplicis generis, quædam enim perficiunt hominem in ordine ad finem ipsi connaturalem, & operationes ordinis naturalis, ut donum integritatis, de quo supra diximus: alia in ordine ad finem supernaturalem & operationes ipsi proportionatas, ut dona gratiæ strictè sumptæ.

Suppono secundò, nunquam re ipsa statum puræ naturæ fuisse: quia Deus omnes creaturas rationales quas hæcenus condidit, ad finem & beatitudinem supernaturalem elevavit: imò Angeli simul cum natura gratiam sanctificantem in sua creatione adepti sunt, juxta illud Augustini: *Erat Deus in Angelis condens naturam & largiens gratiam*. Primis quoque parentibus, simul cum natura, adoptionis gratia concessa est, juxta illud Eccles. 7. *Fecit hominem rectum*, quod non solum de rectitudine corporis, sed etiam animi, quæ est à gratia & charitate, intelligunt sancti Patres, præsertim Augustinus de corrept. & gratia cap. 10. idque Tridentinum sess. 5. indicavit, dicens: *Adamum peccando amisisse sanctitatem & justitiam, in qua constitutus fuerat*. Neque deest congrua ratio: Nam cum gratia sanctificans in instanti producibilis sit, non opus fuit eius infusionem post creationis instant differti; Nescit enim tarda motu minima Spiritus sancti gratia, ut ait Ambrosius.

Solum ergo difficultas & controversia est inter Theologos, an status puræ naturæ possibilis sit, non solum de potentia Dei & extraordinaria & absoluta (de hoc enim nullus dubitat, cum Deus absolute poterit hominem ad finem supernaturalem non ordinare, subindeque ipsum creare destitutum gratiæ sanctificantis, aliisque donis supernaturalibus, & ipsi indebitis) sed etiam de potentia ordinaria, seu ordinata, id est operante juxta naturalem rerum creaturarum inclinationem?

In cujus difficultatis resolutione partem negativam tenet Janfenius: Nam tribus libris integris, quos de statu naturæ puræ inscripsit, contendit primò, non potuisse homines expertes peccati originalis, creati à Deo sine gratia sanctificante, quæ est, inquit, ipsa charitas Dei super omnia; alioquin natura rationalis, mala, stulta, distorta, & perversa crearetur à Deo; quod ad errorem Manichæorum pertinet asserentium, quod Deus sit Author alicujus naturæ malæ. Atque hoc tanquam verum de præcipuis suæ doctrinæ capitibus, omni quo potest modo, stabilire conatur; & contrarium dicit fuisse unum de capitalibus erroribus Pelagii, ab Augustino collisum; per eosque Scholasticæ doctrinæ Professores, quemadmodum in explicando naturæ lapsus statu, longissime ab ejus mente deflexerunt, ita in asserendo puræ naturæ statu, procul à principis ejus immobilibus, quibus tota doctrina ejus adversus Pelagianos & Manichæos incumbit, filium humanæ rationis, potius quam Ecclesiasticæ traditionis constatando, recessisse.

Secundò docet, felicem illum statum in quo Adam creatus fuit, connaturalem illi fuisse, ita ut aliter creari nequiverit, neque subijci morti, & aliis miseriis corporis, aut pati in animo ignorantiam & difficultatem, ex concupiscentia orram. Itaque negat hominem potuisse à Deo creari in statu naturæ puræ, tum puritate dona supernaturalia excludente, tum etiam per exclusionem do-

norum integritatis & immortalitatis, quæ primis parentibus concessa sunt. Idem docent Gandavensis quodlib. 6. quæ. 11. & Estius in 2. dist. 26. cum hoc tamen discrimine, quod primus asserit non solum donum integritatis seu subjectionem vitium inferiorum ad rationem, & membrorum corporis ad animam, sed etiam immortalitatis donum pertinere ad naturam hominis in sua puritate, ita ut sine illis homo experte peccati originalis creati à Deo non poterit alter verò docet quidem donum integritatis esse homini naturale, eique competens in puris naturalibus, sed ferretur immortalitatem primi hominis, ipsi fuisse indebitam & supernaturalem, subindeque Deum potuisse creare hominem purum à peccato, obnoxium morti, & morbis ac doloribus corporalibus.

§. II.

Statuitur prima conclusio.

Dico primò. Primus parens, atq; adeo totum genus humanum, potuit ante peccatum à Deo creari sine gratia gratum faciente, subindeque non ordinari ad clarum Dei visionem & beatitudinem supernaturalem, ita communiter docent Theologi Scholastici cum S. Thoma qu. 4. de malo art. 1. ad 14. ubi sic ait: *Carentia divinæ visionis dupliciter convenit alicui, uno modo sic, quod non habeat in se unde possit ad divinam visionem pervenire; & sic carentia divinæ visionis competere ei, qui in ipsa naturalibus esset etiam absque peccato; sic enim carentia divinæ visionis non esset poena, sed de se ipsa consequens omnem naturam creatam*. Quo nihil clarius & expressius contra doctrinam Janfenii dici potest.

Angelico Doctore ad stipulat Subtilis in 2. dist. 28. qu. unicâ, nu. 7. dicens: *Potuit aliquis esse purus naturalibus, tam sine gratia, quam culpa*.

Favet etiam Bulla à Pio V. contra Bajonem edita, & à Gregorio XIII. renovata, ac postea iterum ab Urbano VIII. confirmata: nam in ea sequentia Baii propositiones damnantur.

Deus non potuisset ab initio talem creare hominem, qualis nunc nascitur: id est, destitutum justitiæ originali, & gratiæ sanctificantis.

Humana natura exaltatio in consortium divinæ naturæ (per gratiam sanctificantem) debita fuit integritati primæ conditionis; ac proxima naturæ alii dicitur esse, & non supernaturali.

Accedunt SS. Patrum testimonia, præcipue D. Augustini, cujus auctoritate maximè abutitur Janfenius: nam 13. contra Maximinum ca. 11. affirmat hominem ad similitudinem Dei formatum; ideo fieri gratiæ filium, quia non est naturæ filius aut gratiæ sit Dei filius, non naturæ, hoc non est illi connaturale, seu connaturaliter debitum; nam implicat in terminis aliquid esse gratuitum, & esse naturæ debitum; subindeque potuit natura humana, pura omni peccato, sine tali dono creati.

Confirmatur: Angeli nunquam fuerunt infecti peccato originali, & tamen ex Augustino potuerunt creari sine gratia: Ergo & homines, eorum peccati originalis labe immunes, sine illa possunt produci. Consequentia patet ex paritate rationis, Antecedens probatur ex Augustino lib. 3. Conf. c. 2. 3. & 4. ubi in Angelorum creatione duas Dei actiones agnoscit; unam quæ dedit eis esse suum substantiale, & facultates intelligentiæ volendi, omniaque earum facultatum ornamenta naturalia, puta species intelligibiles; & hæc actionem vocat Augustinus creationem naturæ; alteram verò actionem Dei admittit, quæ Angelis

Libro 2. in Lucam. cap. 9.

int... & h... grat... add... gel... pol... deb... dem... jost... diff... prof... rural... ipse... sunt... Pe... Don... tio... sp... xat... logi... rurs... recip... alter... riac... he... entia... Deo... ralis... etiam... ad... citate... lam... non... gelo... exper... beaur... Co... ritate... viciu... rurali... Ergo... nocent... gratia... sione... est ha... tilius... Creat... tra, a... Co... cente... nam... lius a... ptiom... vocat... hoc... visior... debe... natur... Unde... eleva... Den... illuc... bilita... G... con... cent... non... em... late... tate...